

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Strengberginkatu 1
PL 87
68601 PIETARSAARI

Päätös kalataloudellisen tarkkailuohjelman hyväksymisestä

ASIA

Lapväärtin–Isojoen ja Teuvanjoen kalataloudellisen yhteistarkkailuohjelman hyväksyminen

HAKIJA

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry tarkkailuvelvollisten puolesta

ASIAN VIREILLETULO

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry on tarkkailuvelvollisten puolesta toimittanut 17.2.2022 Varsinais-Suomen ELY-keskukseen hyväksyttäväksi esityksen Lapväärtin–Isojoen ja Teuvanjoen kalataloudellisesta yhteistarkkailuohjelmasta.

TOIMINTA

Kalataloudelliseen yhteistarkkailuun osallistuvat seuraavat tahot:

- Isojoen kunnan jätevedenpuhdistamo
- Nevalan Peruna Oy
- Vanhakylän kalanviljely Oy
- Parran jätevedenpuhdistamo, Teuvan kunta
- Isojoen Urakointi Oy, Sulkonkeidas
- Neova Group, Kotokeidas, Mustaisneva, Profeetanneva ja Säärineva
- Nelosmaansiirto Oy, Sulkonkeidas

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT

Lapväärtin–Isojoen ja Teuvanjoen kalataloudellinen yhteistarkkailu perustuu Lapväärtin–Isojoen ja Teuvanjoen vesistöalueilla sijaitsevien pisteuormittajien ympäristölupapäätöksiin, joiden perusteella luvansaajien on tarkkailtava toimintansa kalataloudellisia vaikutuksia. Yhteistarkkailuun osallistuvien toimijoiden lupatiedot on esitetty tämän päätöksen liitteenä olevassa tarkkailuohjelmassa.

ESITETTY TARKKAILUOHJELMA

Ehdotettu toistaiseksi voimassa oleva yhteistarkkailuohjelma sisältää vuodesta 2022 (tai 2023) lähtien viiden vuoden välein tehtävät edellisvuoden kalastusta koskevat kalastustiedustelut ja vuodesta 2022 lähtien kolmen

vuoden välein tehtävät sähkökoekalastukset.

Kalastustiedusteluissa tarkkaillaan Isojoen pääuomassa (Isojoen kirkko–Ohrikylä), Kärjenjoessa (Piikkilänkylä–Kärjenkoski) ja siihen laskevissa Toriston- ja Rytiluomassa, Karijoessa (Ranta-Tarkka–Ylikylä) sekä Teuvanjoessa (Kauhajoki–Teuva -maantie–Heiniluoman yhtymäkohta) ja siihen laskevissa Riipin- ja Heiniluomassa harjoitettua kalastusta. Perusjoukkoina, joille tiedustelu tehdään, ovat edellä mainittujen joki- ja puro-osuuksien rantakiinteistöjen ruokakunnat. Isojoen ja Karijoella tiedustelut voidaan kuitenkin vaihtoehtoisesti kohdistaa kalastuskunnilta luvan ostaneille henkilöille, mikäli osoitetiedot ovat saatavilla. Kalastustiedustelut toteutetaan kolmen kontaktikerran menetelmänä. Tiedustelun avulla selvitetään kalalajistoa, kutualueita sekä kotitarve- ja virkistyskalastuksen pyyntialueita, kalastuspäivien määrää, pyyntivälineitä, saaliita, saaliin käyttöä ja kalastusta haittaavia tekijöitä.

Sähkökoekalastukset tehdään Isojoessa (4 koealaa), Kärjenjoessa (4) ja siihen laskevissa Toristonluomassa (1) ja Rytiluomassa (1), Karijoessa–Mortikanojassa (3) sekä Teuvanjoessa (2) ja siihen laskevissa Heiniluomassa (1), Riipinluomassa (1) ja Majaluomassa (1). Sähkökoekalastukset tehdään elokuun alun ja lokakuun lopun välisenä aikana veden lämpötilan ollessa yli 5 °C. Sähkökalastuksissa kullakin koealalla tehdään tarkkailuvuosina yksi poistopyynti ilman sulkuverkkoja.

Vuotta 2022 koskevan tarkkailun raportti laaditaan vuoden 2023 toukokuun loppuun mennessä. Seuraavat sähkökoekalastustulokset ja tiedustelut raportoidaan joko erillisinä tai niiden osuessa samalle vuodelle yhteisraportissa. Kaikki koekalastustulokset tallennetaan koekalastusrekisteriin kalastuksen jälkeisen vuoden tammikuun loppuun mennessä. Tarkkailuraportit toimitetaan tilaajille, alueen ympäristölautakunnille LLKY (Isojoki, Honkajoki, Karijoki, Teuva ja Kauhajoki) sekä Kristiinankaupunki, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Rannikko-Suomen kalatalouspalveluille, Kristiinankaupungin-Isojoen kalatalousalueelle, Isojoen, Vanhankylän, Villamo-Heikkilän ja Iivari-Polvenkylän kalastuskunnille sekä Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry:lle.

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Kuulutus tarkkailuohjelmaesityksen kuulemisesta ja tarkkailuohjelmaesitys pidettiin 25.3.–8.4.2022 välisenä aikana nähtävinä Isojoen, Teuvan ja Karijoen kuntien sekä Kauhajoen ja Kankaanpään kaupunkien ilmoitustauluilla. Lisäksi kuulutus ja ohjelmaesitys olivat nähtävinä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen internet-sivustolla ja Kristiinankaupungin-Isojoen kalatalousalueelle sekä Isojoen, Teuvan ja Karijoen kuntien ja Kauhajoen ja Kankaanpään kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille toimitettiin 18.3.2022 tarkkailuohjelmaesitystä koskeva lausuntopyyntö.

Kristiinankaupungin-Isojoen kalatalousalue antoi 4.4.2022 tarkkailuohjelmaesitystä koskevan lausunnon. Kalatalousalueella ei muuta ollut huomautettavaa tarkkailuohjelmaesitykseen, kuin että tarkkailuohjelman mu-

kaisten toimenpiteiden suorittamisesta tulisi tiedottaa vesialueiden omistajia/kalastusoikeiden haltijoita ja valmistuvat raportit tulisi saada kalatalousalueen käyttöön.

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyy esitetyn tarkkailuohjelmaehdotuksen seuraavilla muutoksilla ja tarkennuksilla:

- Kalastustiedusteluissa tulee noudattaa ensisijaisesti teoksen "Kalavarojen käyttö ja hoito" (Salminen ja Böhling (toim.) 2018, Luke) ja toissijaisesti teoksen "Kalataloustarkkailu, periaatteet ja menetelmät" (Böhling ja Rahikainen (toim.) 1999, riistan ja kalantutkimus) suosituksia.
- Koekalastuksissa ja niiden saaliiden käsittelyssä tulee noudattaa ensisijaisesti teoksen "Kalavarojen käyttö ja hoito" (Salminen ja Böhling (toim.) 2018, Luke) ja toissijaisesti teoksen "Ohjeet standardinmukaisiin koekalastuksiin" (Olin ym. 2014, RKTL:n työraportteja 21/2014) suosituksia.
- Edellisvuoden kalastusta ja ravustusta koskevat kalastustiedustelut tehdään viiden vuoden välein vuodesta 2023 alkaen.
- Kalastustiedusteluissa kehikkoperusjoukkoina, joista kalastustiedusteluun osallistujat valitaan, ovat kaikilla tiedustelun osa-alueilla rakennettujen rantakiinteistöjen ruokakunnat ja, mikäli mahdollista, myös osa-alueille kalastusluvan lunastaneet henkilöt.
- Siironjoen pääuoman osalta kalastustiedusteluilla tarkkaillaan jokiosuudella Haukka–Kärjenkoski harjoitettavaa kalastusta ja ravustusta.
- Kalastustiedustelulomakkeissa kysymykset ja -raporteissa tulokset tulee esittää mahdollisuuksien mukaan osa-alueittain, jotka vastaavat tarkkailualueen yksittäisiä vesimuodostumia tai niiden osia. Kalastustiedustelun osa-alueisiin sisältyvät vesimuodostumat tulee rajata ja vastaukset tulee olla mahdollista kohdistaa eri osa-alueisiin yksiselitteisesti.
- Kalastustiedustelulomakkeissa tulee mainita jo alkuteksteissä, että ne koskevat myös tarkkailualueella harjoitettua ravustusta, ja ravustusta koskevat vastaukset tulee olla mahdollista antaa siten, että joki- ja täplärapua koskevat tiedot voidaan erottaa toisistaan.
- Kalastustiedustelu voidaan toteuttaa osin sähköisesti siten, että kyselyyn valikoituneille talouksille ja henkilöille annetaan mahdollisuus vastata tiedusteluun paitsi postitse, myös sähköisesti.
- Isojoen jätevedenpuhdistamon yläpuolisena koealana sähkökalastuksessa on koekalastusrekisterin koeala "Puhdistamo yläpuoli" ja alapuolisena "Puhdistamo alapuoli" tai, mikäli puhdistamon jätevedet eivät ulotu sen koko alueelle, "Puhdistamonkoski".

- Nevalan Perunan yläpuolisena koealana sähkökalastuksissa on koekalastusrekisterin koeala "Kirkonkoski" ja alapuolisena "Puhdistamo yläpuoli". Yläpuolisena koealana voidaan vaihtoehtoisesti käyttää koealaa "Museokoski, Isojoki".
- Vanhakylän kalanviljelylaitoksen yläpuolisena koealana sähkökalastuksissa on koekalastusrekisterin koeala "Penttilänkoski" tai Penttilänkosken padon ja kalanviljelylaitoksen ylimmän jätevesien purkupaikan (ETRS-TM35FIN-koordinaatit 6906627–229498) väliselle jokiosuudelle perustettava uusi koeala. Kalanviljelylaitoksen Pohjanpuolentien yläpuolisen osan alapuolisena koealana ja alapuolisen osan yläpuolisena koealana on "Vanhakylänkoski ylempi". Laitoksen Pohjanpuolentien alapuolisen osan alapuolisena koealana käytetään uutta koealaa, jonka koko alueelle ulottuvat laitoksen jätevedet: joko laitoksen purkupaikan läheisyyteen (ETRS-TM35FIN-koordinaatit 6907347–229357) tai noin 0,5 km jätevesien purkupaikalta alavirrassa sijaitsevalle koskialueelle perustettavaa koealaa.
- Parran jätevedenpuhdistamon kalataloudellisia vaikutuksia tarkkaillaan sähkökalastuksilla kahdella alapuolisella koealalla (ei yläpuolista koealaa), joista toinen on ohjelmaesityksen koeala "Ukkoharjunluoma, Martolanmäki" ja toinen sen yläpuoliselta osuudelta Ukkoharjunluomasta valittava koeala.
- Isojoen Urakointi Oy:n Sulkonkeitaan turvetuotantoalueen yläpuolisena koealana sähkökalastuksissa on Siironjoen pääuomassa Piikkilän maantiesillan yläpuolella sijaitsevaan koskeen perustettava uusi koeala (viitteelliset ETRS-TM35FIN-koordinaatit 6888466–230352) ja alapuolisena koealana koekalastusrekisterin koeala "Viitalankoski 1, Siironjoki".
- Kotokeitaan turvetuotantoalueen alapuolisina koealoina sähkökalastuksissa ovat koekalastusrekisterin koealat "Rytiluoma" ja "Siironjoki, Suojoki" sekä vertailualueena Toristonluoman koeala "Siironjoki, Toristonluoma".
- Mustaisnevan turvetuotantoalueen yläpuolisena vertailualueena sähkökalastuksissa on koekalastusrekisterin koeala "Mortikanluoma, Mortikka" ja alapuolisina koealoina "Karijoki yp" ja "Karijoki Rönnlund".
- Profeetannevan turvetuotantoalueen koealoina sähkökalastuksissa ovat ohjelmaesityksen koealat.
- Säärinevan turvetuotantoalueen alapuolisina koealoina sähkökalastuksissa ovat ohjelmaesityksen "Kallio, Mäenpää" sekä Kreoonluomasta maantien 17213 läheisyydestä ennen Kirvesojan yhtymäkohtaa valittava koeala (viitteelliset ETRS-TM35FIN-koordinaatit 6940786–237537) (ei yläpuolista koealaa).
- Nelosmaansiirto Oy:n Sulkonkeitaan turvetuotantoalueen koealoina sähkökalastuksissa ovat ohjelmaesityksen koealat.

- Tarkkailuraporteissa tulee esittää kartta (tai kartat), joka sisältää kaikkien yhteistarkkailussa mukana olevien hankkeiden jäte- ja kuivatusvesien purkupisteet vesistöihin, koekalastuspaikat sekä kalastustiedustelun osa-aluejaon.
- Tarkkailuraporteissa tulee esittää analyyseissä ja tulosten laskennassa käytetyt menetelmät, aikasarjat keskeisistä kala- ja rapukantojen tilaa kuvaavista muuttujista (sisältäen myös aiemman tarkkailun tulokset), mahdollisuuksien mukaan estimaattien tarkkuudet, arviot yhteistarkkailuun kuuluvien hankkeiden kalatalousvaikutuksista sekä aineistojen epävarmuudesta ja tarkkailun kehittämistarpeesta.
- Kalastustiedusteluiden osalta raporteissa tulee tuoda esille arviot otosten kohdistumisesta eri kalastajaryhmiin, otosten peittävyys suhteessa perusjoukkoihin, miten otoksen tulokset on laajennettu koko perusjoukkoon sekä mahdollisuuksien mukaan estimaattien tarkkuus.
- Sähkökalastusten koealojen kalatiheyksiä ja -biomassoja koskevissa aikasarjoissa tulee käyttää aiempien vuosien osalta ainoastaan ensimmäisten pyyntikertojen saaliista laskettuja kalatiheyksiä ja -biomassoja.

RATKAISUN PERUSTELUT JA LAUSUNTOJEN HUOMIOIMINEN

Esitetty tarkkailuohjelma antaa, mukaan lukien siihen tehdyt muutokset ja tarkennukset, ennalta arvioiden riittävät tiedot toiminnan kalataloudellisista vaikutuksista.

Kalastustiedusteluita sekä koekalastuksia koskevien suositusten noudattaminen on tärkeää tarkkailutulosten luotettavuuden, vertailukelpoisuuden ja yleisen hyödynnettävyyden sekä tarkkailun tehon kannalta.

Kalastustiedustelut koskien edellisvuoden kalastusta ja ravustusta tehdään viiden vuoden välein vasta vuodesta 2023 alkaen, sillä kalastustiedustelua ei vuonna 2022 ole enää tarkoituksenmukaista tehdä tarkkailupäätöksen myöhäisestä antamisajankohdasta johtuen.

Kalastustiedusteluissa on tarpeen selvittää tarkkailualueilla harjoitettua kalastusta ja ravustusta paitsi rantakiinteistöjen, mahdollisuuksien mukaan myös kalastusluvan hankkineilta, jotta varsinkin tarkkailualueella harjoitettavasta lohikaloihin kohdistuvasta pyynnistä saataisiin mahdollisimman kattava kuva.

Siironjoella kalastustiedusteluiden kohdealueen, jolla harjoitettua kalastusta ja ravustusta tarkkaillaan, tulee ulottua Siironjoen latvoille saakka, koska Nelosmaansiirto Oy:n Sulkonkeitaan turvetuotantoalueen kuivatusvedet laskevat sinne.

Kalastuksen ja kalansaaliiden tarkkaileminen tiedusteluilla mahdollisuuksien mukaan vesimuodostumittain on tärkeää tarkkailtavien hankkeiden kalataloudellisten vaikutusten erottamiseksi toisistaan ja muista ympäristö-

10.6.2022

VARELY/1470/2022

tekijöistä. Osa-alueiden rajojen ja tiedustelun vastausten alueellisen kohdistumisen tulee olla yksiselitteisiä virheellisten johtopäätösten välttämiseksi.

Kalastustiedusteluiden tulee koskea myös ravustusta, koska tarkkailualueen vesimuodostumista ainakin Siironjoessa esiintyy rapuja, jotka ovat herkkiä vesistökuormitukselle ja joille saattaa aiheutua haittaa yhteistarkkailussa mukana olevista hankkeista. Rapukantojen seurantarvetta kalastustiedusteluilla korostaa osaltaan se tekijä, ettei yhteistarkkailuohjelmaan sisälly muuta rapukantojen tarkkailua. Joki- ja täpläravun erottaminen vastauksissa on tärkeää paitsi hankkeista rapukannoille aiheutuvien vaikutusten merkittävyyden arvioimisen kannalta, myös rapukantojen hallinnassa tarvittavan tiedon lisäämiseksi.

Tarkkailuohjelmassa esitettyjä sähkökoekalastusten koealoja on muutettu hankkeista koskialueiden kalastolle aiheutuvien haittojen tarkkailun tehon kasvattamiseksi.

Vanhakylän kalanviljelylaitoksen tarkkailun osalta on tarpeen tarkkailla koskialueiden kalastoa paitsi laitoksen yläpuolisella vertailualueella, myös sen sekä ylä- että alaosan alapuolella, jotta laitoksen eri osien vaikutuksia kalastolle voitaisiin arvioida ja mahdollisiin epäkohtiin puuttua tarkemmin. Tarkkailun tehostamisen tarvetta korostaa se, että laitoksen lupaehtojen noudattamisessa on esiintynyt puutteita, jotka kasvattavat riskiä kalataloudellisten haittojen syntymiselle.

Kotokeitaan turvetuotantoalueen tarkkailun osalta on alapuolisten koealojen lisäksi tarpeen pitää vastaavan, taimenen elinympäristönä toimivan Siironjokeen lähialueella laskevan, puron Toristonluoman koeala "Siironjoki, Toristonluoma" vertailualueena, sillä tällaiset kalastoltaan arvokkaat pienet latvapurot ovat hyvin herkkiä kuormitukselle ja Toristonluoman vertailualue parantaa edellytyksiä arvioida Rytiluoman taimenkannassa tapahtuvien muutosten syitä.

Tarkkailuraporttien kartoissa tulee esittää keskeisten tarkkailuun sisältyvien kohteiden sijainnit tarkkailuasetelman havainnollistamiseksi.

Kalataloudellisen yhteistarkkailun tavoitteena on selvittää kaikkien siinä mukana olevien hankkeiden kalataloudellisia vaikutuksia mahdollisimman kustannustehokkaasti mahdollistaen samalla tulosten laajan hyödyntämisen muun muassa vesienhoidossa ja kalavarojen käytön ja hoidon suunnittelussa. Yhteistarkkailussa saatavien tulosten sekä niiden luotettavuuden ja merkityksen arvioinnin edellyttää, että raporteissa annetaan kattava kuva tarkkailun menetelmistä, virhelähteistä ja johtopäätöksiin vaikuttavista tekijöistä.

Virta-alueiden kalastossa tapahtunutta kehitystä arvioitaessa tulee käyttää kalatiheys- ja -biomassa-arvioita, jotka on laskettu ainoastaan yhden (vanhempien tulosten osalta ensimmäisen) pyyntikerran saaliista, jotta kalatiheyksien ja -biomassojen vuosien välinen vertailu antaisi totuudenmukaisen kuvan kalaston kehityksestä.

Kristiinankaupungin-Isojoen kalatalousalueen lausunto on huomioitu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen koekalastuksia tekeville konsulteille myöntämissä, kalastuslain 47 § mukaisissa koekalastuksia koskevissa poikkeusluvista. Niiden ehtojen mukaan tarkkailua suorittavien konsulttien on hankittava pyynnille kalastusoikeuden haltijan suostumus. Kalastusoikeuden haltijoilla on mahdollisuus tiedustella koekalastusten suorittamisesta konsulteilta heidän hankkiessa suostumusta koekalastuksille. Tarkkailuraportit toimitetaan kalatalousalueelle tarkkailuohjelman mukaisesti.

TARKKAILUOHJELMAN MUUTTAMINEN JA VOIMASSAOLO

Päätöstä voidaan tarvittaessa muuttaa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla. Pieniä muutoksia tarkkailun suorittamistapaan tai aikatauluun voidaan tehdä ilman tarkkailupäätöksen muutosta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla tai ELY-keskuksen aloitteesta.

Tämä päätös on voimassa, kunnes uusi päätös asiasta on annettu.

OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 62 §, 64 §, 65 §
Hallintolaki (434/2003)

KÄSITTELYMAKSU

20 h á 70 €, yhteensä 1400 €, arvonlisävero 0 %. Käsittelemaksun periminen perustuu valtioneuvoston asetukseen 1259/2021. Lasku lähetetään erikseen valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen sekä maksuun voidaan hakea oikaisua Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta. Oikaisuvaatimusosoitus liitteenä.

Kalastusbiologi

Mika Sivil

LIITTEET

Päätöstä ja maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Tarkkailuohjelmaesitys

JAKELU

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry

TIEDOKSI

Päätösajlennös:

Isojoen kunta
Nevalan Peruna Oy
Vanhakylän kalanviljely Oy
Teuvan kunta
Isojoen Urakointi Oy

Neova Group
Nelosmaansiirto Oy
Kristiinankaupungin-Isojoen kalatalousalue
Kauhajoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Kankaanpään kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Isojoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Teuvan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Karijoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Ilmoittaminen päätöksestä:

Tieto päätöksestä julkaistaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen internet-sivustolla sekä Kauhajoen ja Kankaanpään kaupunkien ja Isojoen, Teuvan ja Karijoen kuntien ilmoitustauluilla.